

1. ש.ע.ל – שלום עכשיו לישראל מפעלים חינוכיים, ע"ר 580037430

2. חגית עופרון, ת.ז. 32289076

על-ידי עו"ד מיכאל ספרד ואח'

מרחי דוד חכמי 12, תל אביב 65157

טל': 03-6206947 ; פקס: 03-6206950

העותרות

נ ג ד

1. שר הביטחון

2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

3. ראש המנהל האזרחי בגדה המערבית

4. הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש

באמצעות פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים ירושלים

טל': 02-6466131 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון מטעם המשיבים

1. לקראת הדיון הקבוע בעתירה ליום 13.9.18, מוגשת בזאת הודעת עדכון מטעם המשיבים 1-4 (להלן: "המשיבים"), כדלקמן.

2. עניינה של העתירה, בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לפרסם לציבור "כל כוונה להקצות מקרקעי ציבור בגדה המערבית באופן ובמועד שיאפשר למי מהציבור שיש לו נגיעה לענין או מידע רלבנטי להביאו בפני הרשויות המתאימות ולהביע את עמדתו ביחס להקצאה".

3. בתגובתם לעתירה מיום 19.1.2017, סקרו המשיבים שורה של פעולות שלטוניות, אשר קודמות להקצאת הזכויות בקרקע מסויימת לגורם ספציפי, ומאוחרות לה, אשר מתפרסמות ופתוחות לעיון הציבור.

4. כך, קביעת תחום שיפוטה של מועצה אזורית ושל תחומי הישובים בה, וקביעת תחום שיפוטה של מועצה מקומית, הם מסמכים שהציבור רשאי לעיין בהם. גם הליכי ההכרזה על אדמות מדינה הם הליכים להם ניתן פרסום, ובגינם ניתן אף לערוך. כמו כן, כמובן שאף הליכי התכנון הם הליכים להם ניתן פומבי במסגרת ההוראות הקבועות בחוק התכנון, ואף מוסדרת בהם זכות ההתנגדות.

5. אשר לשלב הקצאת המקרקעין עצמו, הובהר בתגובה כי במגזר העירוני הקצאות נעשות ככלל במסגרת פרסום מכרז פומבי. בהקשר זה הבהירו המשיבים בהודעת עדכון מטעמם מיום 22.10.2017, כי כאשר הממונה, אשר מפעיל את שיקול דעתו בהתאם להנחיות המקצועיות המקובלות ברשות מקרקעי ישראל, מקצה מקרקעין בפטור ממכרז הוא עושה זאת בהתאם לעקרונות וברוח עילות הפטור ממכרז הקבועות בתקנות חובת המכרזים תשנ"ג – 1993 החלות בישראל, והעסקאות הללו בפטור ממכרז מפורסמות באתר אינטרנט (של מנהל הרכש הממשלתי). עוד צוין כי כאשר על פי התקנות, ההתקשרות בפטור ממכרז טעונה אישור ועדת הפטור של מועצת מקרקעי ישראל (ראו למשל תקנות 3(5), 3(7), 3(28), 25(10א)), ההקצאה מובאת לעיון ועדת הפטור של מועצת מקרקעי ישראל, אשר מצרפת אף היא את המלצתה לממונה; החלטות אלה מתפרסמות גם באתר האינטרנט של רשות מקרקעי ישראל; וכל זאת בהתאם לעקרון המעוגן בתקנה 1ג לתקנות חובת המכרזים הנ"ל.
6. באשר למגזר הכפרי, כמפורט בתגובה לעתירה, בראשית חודש פברואר 2016 מינה ראש הממשלה ועדה לבחינת נושא ניהול אדמות המדינה במגזר הכפרי באזור (להלן: "ועדת המנכ"ל). על פי כתב המינוי שניתן לוועדה, היה על הוועדה לבחון את נושא ניהול אדמות המדינה במגזר הכפרי ביהודה ושומרון, בשים לב למצב המקובל במגזר הכפרי בישראל. בנושא זה, ראו האמור החל מסעיף 11 להודעה זו.
7. כפי שפורט בהרחבה בתגובה לעתירה, לשלב הקצאת הזכויות במקרקעין, קודם שלב של מתן הרשאה לתכנון, שהוא שלב המוקדם גם להליך התכנוני. כאמור בתגובה, העותרים הבהירו כי בעתירתם הם מתייחסים גם לשלב זה. בעניין פרסום מתן הרשאות לתכנון, עמדת הדרג המדיני, כפי שפורטה במסגרת התגובה לעתירה, היא כי יש מקום להבחין בין מקרקעין המצויים בתחומם של יישובים ישראלים לבין מקרקעין המצויים מחוץ לתחומי היישובים (בין אם מדובר בתחומי מועצות אזוריות ובין אם מדובר מחוץ לכל תחום שיפוט). זאת, הואיל והקצאת אדמות מדינה בתחומם של יישובים ישראלים מהווה למעשה מימוש של החלטה קודמת על קביעת תחום היישוב, החלטה המתקבלת כאמור באישור הדרג המדיני, מפאת השיקולים המדיניים והבטחוניים המעורבים בה. על פי העמדה האמורה, כאשר מדובר במקרקעין המצויים בתחום ישוב (כפי שהוגדר בצו המועצות האזוריות כאמור לעיל), ובתחומן של המועצות המקומיות, הרי שלא יפורסמו הרשאות לתכנון. לעומת זאת, כאשר מדובר במתן הרשאה לתכנון של מקרקעין בשטחים שמחוץ לתחומי ישוב הרי שההרשאות לתכנון יפורסמו עם מתן ההרשאה. כמו כן, במסגרת ההרשאות לתכנון המתפרסמות יתווסף תנאי לפיו ההרשאה לתכנון תיכנס לתוקף רק בחלוף 30 יום ממועד הפרסום. ראש המנהל האזרחי יהיה מוסמך לקצר תקופה זו במקרים חריגים.
8. עוד צויין במסגרת התגובה כי היועץ המשפטי לממשלה סבור שהמתווה המתואר משקף איזון ראוי בין מכלול השיקולים הרלוונטיים הנוגעים לעניין ותוך התחשבות גם בשיקולים מדיניים וביטחוניים הצרכים לעניין.

9. לשם מימוש האמור, הודיעו המשיבים כי הם יפעלו לסריקת כלל מפות תחומי השיפוט והישוב, של המועצות האזוריות והמקומיות, כך שאלו יפורסמו בקמצ"ם (שבו ניתן לעיין באינטרנט, והוא מתפרסם אף באתר נבו), וכאמור בהודעת העדכון מטעם המשיבים מיום 11.6.2018, אלו פורסמו זה מכבר. אשר להרשאות לתכנון, הוחלט כאמור לפעול מכאן ולהבא לפרסום הרשאות לתכנון שיינתנו באדמות מדינה **שמחוף** לתחומי ישוב. לשם מימוש החלטה זו, נמסר כי המנהל האזרחי יפעל להכנת נוהל מתאים במסגרתו ייקבעו הדרכים לפרסום כאמור, וכאמור בהודעת העדכון טיוטת הועברה להתייחסות הגורמים הנדרשים ומצויה בבחינתם.

10. ביום 25.10.17 התקיים דיון בעתירה, בפני בית המשפט הנכבד (כב' המשנה לנשיאה ח' מלצר, כב' השופט ע' פוגלמן, כב' השופט מ' מזוז), במהלכו ביקש בית המשפט הנכבד כי תוגש מטעם המשיבים הודעת עדכון בדבר סוגיית פרסום הקצאות במקרקעין בתוך תחומי ישובים במועצות אזוריות באזור יהודה ושומרון (להלן: "האזור"). בסופו של הדיון נקבע כדלקמן:

"שמענו את טיעוני באי-כוח הצדדים ולמדנו לדעת מההודעה המעדכנת מטעם המשיבים מתאריך 22.10.2017, וממה שנאמר בדיון היום, כי נעשית מטעם המשיבים עבודת מטה בוועדה בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה (להלן – ועדת המנכ"ל), שיש לה השלכות לנושאים המועלים בעתירה. לפיכך תוגש לנו הודעה מעדכנת מטעם המשיבים תוך 4 חודשים מהיום ובגדרה ידווח לנו על המלצות ועדת המנכ"ל ויימסרו תשובות לשאלות שעלו בדיון."

11. במסגרת הודעת עדכון מטעם המשיבים מיום 11.6.18, עדכנו המשיבים כי ביום 15.2.18, לאחר שוועדת המנכ"ל לא הצליחה להגיע לכדי המלצה מוסכמת, התקיימה ישיבה בראשות היועץ המשפטי לממשלה, בנושא הקצאת מקרקעין במגזר הכפרי באזור, בדגש על פעילותה של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית (להלן: "החט"ל") אליו נדרשה הוועדה. בסיכומה של הישיבה התבקש המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ניהול ותפקידים מיוחדים) דאז, לרכז את הבחינה המשפטית של החלופות השונות העומדות על הפרק, ולבחון את הקשיים המשפטיים המתעוררים. במסגרת זאת, בצד ההצעות שהועלו במסגרת עבודת ועדת המנכ"ל, הוצגו המלצות נוספות מטעם גורמים שונים בדרג המדיני. הצעות אלו נבחנו אף הן, ונערך בעניינן שיח מול הדרג המדיני.

12. בהמשך לכך, ולאחר בחינת ההצעות האמורות, נשלח ביום 10.6.18 "סיכום היועץ המשפטי לממשלה בנושא הקצאת מקרקעין במגזר הכפרי באזור יהודה ושומרון". על עיקרי חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה ואמות המידה שהותוו בגדרה, עמדנו בסעיף 6 להודעת המדינה מיום 11.6.2018, ונבקש להפנות לכל האמור שם.

13. כאמור לעיל בהודעת המדינה מיום 11.6.2018, בגדרן של אמות המידה המשפטיות עליהם עמד היועץ המשפטי לממשלה, ניתן לעצב הסדרים שונים לניהול המקרקעין

באזור יהודה והשומרון. הבחירה בהסדר כזה או אחר, והגדרת פרטיו של ההסדר, הן באחריות הדרג המדיני, תוך היוועצות עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרדי הממשלה השונים. לאור רגישות הנושא ומורכבותו, לאחר גיבושו של הסדר מפורט בעבודת מטה בין-משרדית, יש להביאו בשנית לאישור היועץ המשפטי לממשלה, על מנת לוודא כי הוא עומד באמות המידה המשפטיות הללו.

14. כעת, יבקשו המשיבים לעדכן, כי בהמשך לאמור בהודעת העדכון מיום 11.6.18, ובהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מתבצעת בימים אלו עבודת מטה, המרוכזת על-ידי היועצת המשפטית למשרד החקלאות, בהשתתפות, בין היתר, משרד הביטחון, משרד האוצר, רשות מקרקעי ישראל, ומשרד המשפטים. תכליתה של עבודת המטה היא לגבש הסדר לניהול המקרקעין באזור, כאשר בתוך כך ייקבעו גם הסדרי הפיקוח והבקרה לניהול המקרקעין כאמור, וזאת בהתאם לעקרונות אשר הותוו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה במסגרת "סיכום היועץ המשפטי לממשלה בנושא הקצאת מקרקעין במגזר הכפרי באזור יהודה ושומרון" מיום 10.6.18 כאמור, ולעמדת הדרג המדיני בעניין.
15. על פי שנמסר מן המשיבים, עבודת המטה מצויה בעיצומה וביום 6.9.18 יובאו עיקריו של ההסדר שמתגבש במסגרתה לבחינתו של היועץ המשפטי לממשלה. בהמשך לכך, תושלם עבודת המטה ותובא לאישור הממשלה.
16. לאור העובדה כי בנקודת הזמן הנוכחית טרם ידוע למשיבים אם להסדר יהיו השלכות על שאלת פרסום ההקצאות בתוך תחומי היישובים באזור, העומדת במוקד העתירה דנן, יבקשו המשיבים לשוב ולעדכן את בית המשפט עם סיום עבודת המטה ואישורה בממשלה.
17. כמו כן, בנסיבות המתוארות, לעמדת המשיבים יש אף מקום להמתין להשלמת הטיפול בנושא, בטרם יתקיים דיון בעתירה. לפיכך, המשיבים מותירים לשיקול דעת בית המשפט הנכבד באשר לקיום הדיון בעתירה במועדו הנוכחי. לצד האמור, המשיבים יבקשו לשוב ולעדכן בסוגיה כאמור לעיל.


היום,

י"ט אלול תשע"ח

30 אוגוסט 2018



לירון הופפלד, עו"ד
סגנית במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה



ערין ספדי-עטילה, עו"ד
ממונה על ענייני הבג"צים (בפועל)
בפרקליטות המדינה